

МЕЛНИЧАРСКАТА ИНДУСТРИЯ

Заедно съ текстилната индустрия, тя отбелязва първитѣ прояви на българското промишлено творчество. И дветѣ сж изникнали, така да се каже, отъ рѣкитѣ, като сж впрѣгнали водната двигателна енергия въ индустриално производство.

Въ незапомненото си минало, мелничарската индустрия у насъ се появява въ лицето на първобитнитѣ небетчийски воденици, за да замѣсти тежкия ржченъ трудъ въ меленето на брашна за домашно употрѣбление. Това е първата културно-стопанска придобивка отъ индустрията, която улеснява населението. Съ съвсемъ малки изключения, двигателната енергия на всички рѣки въ България, въ едно не много продължително време, е била оползотворена за тази целъ.

Първобитнитѣ воденици сж мелѣли прости хлѣбни брашна за населението. Наредъ съ тѣхъ, за по-изтънченитѣ нужди на градското население, сж били създадени и конскитѣ мелници, дето ржчниятъ трудъ, съединенъ съ индустриалната преработка, е произвеждалъ известнитѣ брашна „юнкяръ“, за баклави и други сладкиши.

Българската предприемчивость, обаче, не спира тукъ. Следъ Освобождението настѣпва единъ бързъ подемъ въ българското мелничарство. Водитѣ на Девненскитѣ извори се използватъ всецѣло, за да се издигнатъ надъ тѣхъ редица модерни за времето си мелници, които, въ ржцетѣ на предприемчиви българи, разнасятъ българскитѣ брашна по чуждитѣ страни и печелятъ близки и далечни чуждестранни пазари за първия индустриаленъ износъ отъ България. На рѣка Янтра, въ Търново, предприемчивиятъ Пеню Велковъ и други следъ него, строятъ най-модернитѣ за времето български мелници и отиватъ съ своитѣ брашна на чуждестраннитѣ пазари, като стигатъ чакъ въ Лондонъ. София, новата столица на България, се продоволствува отначало съ бѣли брашна главно отъ старата ѝ столица.

Българската предприемчивость, обаче, предъ перспективитѣ за още по-голямъ износъ, не се задоволява само съ водната двигателна сила. Впрѣга се и парната машина въ мелничарското производство. Покойниятъ бележитъ българинъ Иванъ х. Петровъ построява въ Бургасъ първата парна

модерна экспортна мелница, на мѣстото на която днесъ стои най-голямата на Балканския полуостровъ модерна мелница, издигната отъ неговитѣ достойни синове — Голѣмитѣ български мелници. Старата мелница на Иванъ х. Петровъ, систематически и съ една достойна за адмирация предприемчивость, пробива навсѣкжде пътъ за българския износъ на брашна. Следъ нея, вървейки по широко открития пътъ къмъ чужбина, се издигатъ една следъ друга голѣми мелници въ Девня, Варна, Карнобатъ, Ямболъ, Балчикъ и другаде.

Къмъ 1905 година, благодарение въвеждането на газожения и дизеловъ двигателъ, и небетчийската мелничарска индустрия получава единъ голѣмъ тласкъ къмъ техническо развитие и усъвършенствуване. Една следъ друга никнатъ, по нашитѣ села, стегнатото заредени моторни небетчийски мелници, които ставатъ едно истинско благо за земеделското селско население, спестявайки му много черенъ трудъ и скъпо време. Храната на населението се подобрява твърде много съ здравословния и доброкачественъ хлѣбъ, който му даватъ небетчийскитѣ мелници.

Въвеждането на термическитѣ двигатели въ мелничарството открива широка възможность за използване водитѣ за напоятелни и други подобни цели, което дава новъ подтикъ за културно-стопански напредъкъ.

Презъ време на войнитѣ мелничарската индустрия се изтошава, като за посрѣщане повишенитѣ продоволствени нужди всички по-добри мелници работятъ съ пълно напрежение, хабятъ машинния си инвентаръ, безъ възможность да го подновяватъ и изпадатъ, веднага следъ войната, въ едно тежко положение поради обезцененитѣ български пари, съ които не могатъ да обновятъ инвентара си и трѣбва да задължняватъ.

Но следъ войнитѣ предъ нашата мелничарска индустрия се откроява широкъ просторъ за експортъ и тя, съ всичката предприемчивость на българския промишленникъ, се хвърля въ експорта. Периодътъ 1920—1927 година е едно цвѣтущо време за българската мелничарска индустрия, благодарение на голѣмия експортъ, въ който, подиръ голѣмитѣ експортни мел-